

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce: **A. B.**, zastoupený Mgr. Helenou Pindejovou, advokátkou se sídlem Milady Horákové 1957/13, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 1. 2020, č. j. OAM-657/ZA-ZA11-ZA05-2019, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 10. 2. 2021, č. j. 41 Az 11/2020 - 66,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce přicestoval na území České republiky přes Polsko a Německo z Arménie. Dne 25. 7. 2019 podal žádost o udělení mezinárodní ochrany. Odůvodnil ji tím, že má strach o svého mladšího syna, jelikož se obává, že bude povolán do armády a bude muset bojovat v nejnebezpečnějších místech na hranicích, kde umírají denně vojáci. Jeho starší syn po propuštění z armády vážně onemocněl rakovinou, léčil se v Německu, kde také roku 2018 zemřel. Podle žalobce synovo onemocnění způsobily zbraně použité ve válce, proto po vojenské policii na jaře roku 2017 požadoval provést vyšetřování. To se však nevedlo a žalobce musel nést náklady na léčbu svého syna. Z jeho vojenské knížky bylo vymazáno, že se války zúčastnil, aby jeho léčbu nemusel hradit stát. Žalobcův starší syn je pohřben v Německu, žalobce mu chce být nablízku. Mladšího syna žalobce cestou ze školy unesly v polovině října roku 2017 osoby, které podle něj patřily k vojenské policii. Žalobce to ohlásil na policii. Po dvou dnech obdržel telefonát, že vezme-li svou stížnost ohledně vyšetřování onemocnění staršího syna zpět, bude mladší syn propuštěn, s čímž žalobce souhlasil. Po návratu mladší syn uvedl, že byl izolován v jedné místnosti, dostával jídlo, pak jej poslali taxi službou domů. Únosci požadovali i odstranění materiálů z internetu o problémech v armádě, které zveřejňoval žalobcův synovec. Po stažení stížnosti incidenty skončily.

[2] Žalovaný dne 17. 1. 2020 rozhodl o neudělení mezinárodní ochrany podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“ a „napadené rozhodnutí“).

[3] Žalobu proti napadenému rozhodnutí Krajský soud v Brně v záhlaví označeným rozsudkem (dále jen „krajský soud“ a „napadený rozsudek“) zamítl. Uvedl, že úmrtí staršího syna není právně relevantní pro řízení o žádosti o mezinárodní ochranu žalobce. Hrozba povolání mladšího syna do armády se týká pouze jeho osoby, nikoliv žalobce. Vysvětlil, že pronásledování jednoho člena rodiny neopodstatňuje v případě žalobce udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, ačkoliv by to za určitých okolností dle judikatury bylo možné. Žalobce netvrdil, že by v důsledku jeho příslušnosti k rodině hrozilo jakékoliv nebezpečí přímo jemu samotnému. Veškeré námitky poukazovaly na hrozby, jimž by čelil v armádě jeho syn. Nic nenasvědčuje tomu, že by žalobci v Arménii hrozilo pronásledování (§ 12 zákona o azylu). Namítaný nedostatečně zjištěný skutkový stav ohledně podmínek výkonu vojenské služby je předmětem posouzení ve věci žádosti o mezinárodní ochranu jeho syna, žalobce se tedy netýká. Ačkoliv krajský soud rozsudkem ze dne 10. 2. 2021, č. j. 41 Az 12/2020 - 31, zrušil rozhodnutí žalovaného ve věci žádosti o mezinárodní ochranu jeho mladšího syna, neznamená to, že jsou automaticky dány důvody pro zrušení napadeného rozhodnutí i ve věci žalobce. Pokud by byla mezinárodní ochrana žalobcovu synovi udělena, může žalobce podat opakovanou žádost. Do doby, než bude ve věci žalobcova syna rozhodnuto, je nutno využít institut zákona o pobytu cizinců, v rámci jehož posouzení budou správní orgány zvažovat soukromý a rodinný život žalobce ve vztahu k jeho rodině. Ani skutečnosti nasvědčující zhoršení situace v Arménii, dokazované při jednání před krajským soudem, neznamenají v případě žalobce skutečné nebezpečí vážné újmy (§ 14a zákona o azylu). Relevantní nejsou ani doložené informace ohledně vývoje pandemie onemocnění Covid-19 v Arménii. Ochrany podle článku 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále „Úmluva“) může požívat i vůle žalobce setrvat poblíž hrobu svého syna. Tato skutečnost však není důvodem pro udělení doplňkové ochrany (§ 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu]. V případě žalobce není splněna podmínka existence rodinného života na území České republiky, jelikož syn žalobce je pohřben v Německu. Odtud však byl žalobce předán do České republiky, takže Německo neshledalo důvod jej ponechat na svém území, ačkoliv je taktéž vázáno ochranou práva na soukromý a rodinný život. Hrob svého syna může žalobce navštěvovat, proto neudělení mezinárodní ochrany nevede k porušení jeho práva na soukromý a rodinný život. Krajský soud dále uvedl, že přestože žalovaný v napadeném rozhodnutí neučinil žádné úvahy ohledně dotčení práva žalobce na soukromý a rodinný život, vedlo by zrušení napadeného rozhodnutí toliko k reformulaci odůvodnění bez faktického vlivu na právní sféru žalobce.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojí proti napadenému rozsudku kasační stížností, již považuje za přijatelnou, jelikož rozsudek krajského soudu trpí zásadním pochybením, které mělo dopad do jeho hmotněprávního postavení, přičemž krajský soud nerespektoval ustálenou judikaturu. Stěžovatel namítá, že svou domovinu opustil spolu s rodinou kvůli událostem, které se dotýkají jeho synů. Ani jeho manželce a synovi žalovaný mezinárodní ochranu neudělil. V jejich případě však krajský soud rozsudkem ze dne 10. 2. 2021, č. j. 41 Az

pokračování

12/2021 - 31, rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Podle stěžovatele důvod nezákonnosti krajský soud spatřoval v nedostatečném zjištění skutkového stavu ohledně obav syna stěžovatele z nástupu do armády. Stěžovatel s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2021, č. j. 7 Azs 436/2019 - 32, namítá, že žádosti členů rodiny je nutno posuzovat společně ve vzájemných souvislostech, je-li nositelem azylového příběhu pouze jeden člen. Jelikož krajský soud v případě jeho syna konstatoval nesprávný postup žalovaného, zatímco v případě stěžovatele, který své azylové důvody opírá právě o synův příběh, pochybení správních orgánů neshledal, postupoval v rozporu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu. Pokud by žalovaný synovi azyl udělil, musel by i v případě stěžovatele zkoumat, zda mu nenáleží mezinárodní ochrana jakožto rodinnému příslušníkovi azylanta. V důsledku zamítnutí žaloby stěžovatele nebude jeho žádost moci být posuzována dohromady s žádostí jeho syna a manželky. Tím je zasaženo do hmotněprávního postavení stěžovatele. Je pouze oprávněn podat opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, v níž však nemůže uvádět žádné nové skutečnosti oproti své dřívější žádosti; opět by pouze poukazoval na azylový příběh svého syna. Podle § 11a zákona o azylu by však řízení o jeho žádosti mohlo být zastaveno bez ohledu na to, zda řízení o žádosti jeho manželky a syna skončilo. V důsledku toho by pak byl nucen opustit Českou republiku, což by porušovalo jeho právo na soukromý a rodinný život ve smyslu čl. 8 Úmluvy.

[5] Žalovaný ve svém vyjádření shledává kasační stížnost nepřijatelnou, neboť z ní není zřejmé, v čem spočívá zásadní dopad do jeho hmotněprávního postavení v důsledku napadeného rozsudku. Rodinnému příslušníkovi azylanta se udělí azyl za účelem sloučení rodiny pouze v případě hodného zvláštního zřetele. Žalovaný poukázal na to, že stěžovateli nelze azyl za účelem sloučení rodiny udělit, jelikož syn stěžovatele se narodil v roce 2003 a v současné době je mu více než 18 let. Svou pobytovou situaci musí stěžovatel na území České republiky řešit v souladu se zákonem 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že stěžovatel je osobou oprávněnou k jejímu podání, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.). Kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[7] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou její přijatelnosti ve smyslu § 104a s. ř. s. ve znění do 31. 3. 2021 a dospěl k závěru, že kasační stížnost je nepřijatelná.

[8] Podle § 104a odst. 3 s. ř. s. ve znění do 31. 3. 2021 nemusí být usnesení o odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost odůvodněno. Přestože by v tomto případě bylo možné kasační stížnost odmítnout bez odůvodnění, Nejvyšší správní soud nad rámec zákonného požadavku stručné odůvodnění svého usnesení připojuje.

[9] Podle § 104a s. ř. s. ve znění do 31. 3. 2021 Nejvyšší správní soud odmítne kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany pro nepřijatelnost, jestliže ta svým významem

podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“ byl v usnesení Nejvyššího správního soudu dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (dostupné stejně jako ostatní zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu z www.nssoud.cz), vyložen tak, že kasační stížnost bude posouzena jako přijatelná v případě, že (1) vznáší ne plně prejudikovanou právní otázku; (2) obsahuje právní otázku, která je dosavadní judikaturou řešena rozdílně; (3) je potřeba učinit judikaturní odklon; (4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

[10] Stěžovatel k otázce přijatelnosti své kasační stížnosti namítal zásadní pochybení mající dopad do jeho hmotněprávního postavení a nerespektování ustálené judikatury.

[11] K otázce posuzování žádostí členů rodiny ve vzájemných souvislostech, je-li nositelem azylového příběhu pouze jeden člen, Nejvyšší správní soud odkazuje na svou ustálenou judikaturu. Vzhledem k azylovému příběhu pouze jednoho člena rodiny je posouzení žádostí ve vzájemných souvislostech u ostatních členů rodiny namísto, pokud žadatelé o mezinárodní ochranu tvrdí, že kvůli azylovému příběhu tohoto člena rodiny jsou pronásledováni i oni, a to v důsledku své příslušnosti k této rodině. „*Určitou sociální skupinou ve smyslu § 12 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, může být také rodina žadatele o mezinárodní ochranu [čl. 10 odst. 1 písm. d) směrnice Rady 2004/83/ES o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany]. V případě, že žadatel o mezinárodní ochranu náleží k určité sociální skupině, již je rodina, je nutné zkoumat také otázku tzv. kauzálního nexu (příčinné souvislosti), tedy zda je příslušnost k rodině rozhodující příčinou pronásledování žadatele nebo neposkytnutí ochrany žadateli před pronásledováním.*“ (podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2012, č. j. 6 Azs 3/2012 - 45, usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 10. 2019, č. j. 2 Azs 36/2019 - 69). Krajský soud se při posouzení situace stěžovatele nikterak neodchýlil od ustálené judikatury a zcela v souladu s ní vysvětlil, že stěžovatel netvrdí, že by jemu osobně v souvislosti s případným povoláním jeho mladšího syna do armády cokoliv hrozilo. Podle Nejvyššího správního soudu „*povinnost tvrzení spočívá především ve sféře žadatele o azyl*“. Až v návaznosti na takové tvrzení žadatele platí, že „*jakmile uvádí jakékoliv skutečnosti svědčící o tom, že došlo, nebo že by potenciálně mohlo dojít, k zásahu do jeho lidských práv, který by byl azylově relevantní, pak je třeba se tvrzeními detailně zabývat a žadatelem uváděné skutečnosti konfrontovat se zjištěními týkajícími se situace v zemi původu žadatele*“ (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 - 63, či ze dne 30. 9.

pokračování

2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70). Netvrdí-li stěžovatel, že by mu v důsledku azylově relevantního příběhu jeho syna cokoliv hrozilo, nemůže uspět.

[12] V aspektu azylově relevantního tvrzení se liší případ stěžovatele a jeho rodiny i od situace posuzované v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2021, č. j. 7 Azs 436/2019 - 32, na který stěžovatel odkazuje. V něm vskutku Nejvyšší správní soud judikoval, že kvůli vadám v řízení o žádosti nositele azylového příběhu, pro něj bylo rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany zrušeno, bylo nutno zrušit i rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany členům jeho rodiny, kteří se o nositelův azylový příběh opírali. Avšak Nejvyšší správní soud zdůraznil, že „žádost manžela stěžovatelky a) a otce stěžovatelů b), c) a d) o mezinárodní ochranu a jeho azylový příběh je v úzké spojitosti s žádostí jeho rodinných příslušníků. Stěžovatelé de facto nemají vlastní azylový příběh, ale tvrzené problémy v zemi původu souvisí s otcem rodiny a s jeho pronásledováním v Ázerbájdžánu. Ostatně některé popisované incidenty se týkaly přímo i jich (policejní razie u stěžovatelů doma, telefonické výhrůžky, propuštění ze zaměstnání apod.) a jejich případ tak nelze od žádosti otce rodiny mechanicky oddělit, naopak je třeba obě žádosti posuzovat ve vzájemném kontextu. Postavení stěžovatelů je v rozhodující míře závislé na vyhodnocení situace otce rodiny. Ostatně z textu žalobou napadeného rozhodnutí, napadeného rozsudku krajského soudu i vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti je jednoznačně patrné, že zásadním důvodem pro neudělení mezinárodní ochrany stěžovatelům byl právě neúspěch azylového příběhu otce rodiny. Za této situace žalobou napadené rozhodnutí nemůže samostatně obstát.“ (zdůraznění dodáno). Ani s tímto rozsudkem Nejvyššího správního soudu tedy není napadený rozsudek v rozporu. Krajský soud se souvislostí rozhodnutí o mezinárodní ochraně stěžovatele a členů jeho rodiny pečlivě zabýval a podrobně stěžovateli ozřejmil, z jakých důvodů napadené rozhodnutí v jeho případě stojí nezávisle na rozhodnutí ve věci jeho syna. Krajský soud se zabýval tím, jaké důsledky bude pro stěžovatele mít jak napadený rozsudek, tak i rozsudek ve věci jeho syna. Vstřícně, a vzhledem k nepochybně velmi tíživé situaci celé rodiny i přiléhavě, nad rámec své povinnosti nastínil další postupy, jak stěžovatel může svůj pobyt na území České republiky řešit.

IV. Závěr a náklady řízení

[13] Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost podmínky přijatelnosti nesplňuje. Posuzovaná věc se netýká právních otázek, které dosud nebyly řešeny judikaturou zdejšího soudu, ani těch, které jsou judikaturou řešeny rozdílně; nebyl shledán důvod pro přistoupení k judikatornímu odklonu; ani nebylo shledáno zásadní pochybení krajského soudu, ať už v podobě nerespektování ustálené soudní judikatury či ve formě hrubého pochybení při výkladu hmotného nebo procesního práva. Nejvyššímu správnímu soudu tudíž nezbylo než kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítnout pro nepřijatelnost.

[14] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. května 2021

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu